

"qərībə oğlan" ləqəbi veriblər. Müəllimlərim də belə çağırırlar, bəzənsə kinaya edirlər. Ədəbiyyat müəllimini isə daha pis ləqəb verir. Səbəbi budur ki, onun maraqlandığı şeylər bəzən məni maraqlandırmır, onun düşüncələri bəzən mənə gülünc görünür. O, şagirdlərimizlə vədələşib dərindən sonra futbol oynayır, mən isə futbola maraq göstərmirəm. O, oxuduğu hər bir əsəri bəyənir, mən isə bəzilərini bəyənmirəm.

Həmin şagird bədii yaradıcılıqla məşğul olurdu (hazırda tanınmış yazıçılardandır). Gün rejimini elə qurmuşdu ki, mütaliə ilə məşğul olmaq və hekayə yazmaq üçün daha çox vaxt sərf edirdi. Buna görə də, dərindən sonra az qala qaranlıq düşüncədən futbol oynayan yoldaşlarına qoşulmağa imkanı olmurdu. Belə şagirdlər çox həssas, kövrək, çılğın, ötkəm olurlar; odur ki, necə deyirlər, bəzən başları ağır çəkir. Halbuki, onlara çox ehtiyatla, həssaslıqla yanaşmaq lazımdır.

Yaradıcılıq sahəsinə meyil edən şagird digər peşələrə də həvəs göstərə bilər. Müəllim burada çox usta tərpənməli, daha düzgün yol göstərməyə nail olmalıdır. Məsələn, deyək ki, şagird aktyorluğa meyllidir, riyaziyyat elmini də sayla öyrənir. Müəllim isə onu riyaziyyatçı kimi yetişdirmək istəyir. Belə halda çıxış yolu ancaq xarakteri nəzərə almaq ola bilər. Şagirdin xarakteri aktyorluq sənətinə müvafiqdirsə, deməli, onu yalnız həmin sənətə istiqamətləndirmək lazımdır, nəinki riyaziyyat elminə. Bunun üçün müəllimlər birlikdə götür-qoy etməli, aktyorluq sənəti, görkəmli səhnə ustalarının, riyaziyyatçıların həyatı, xarakter xüsusiyyətləri, teatrşünaslıq və riyaziyyat elminin spesifik xüsusiyyətləri və s. barədə məlumatı yiyələnməlidirlər. Məhz bundan sonra düzgün nəticəyə gəlmək olar. Ümumiyyətlə, müəllimlər şagirdləri lazımi peşəyə istiqamətləndirmək üçün geniş bilik dairəsinə malik olmalıdırlar.

Yaradıcılıq sahəsinə meyil şagirdlərdə

digər peşələrdən fərqli olaraq müxtəlif yaş dövrlərində əmələ gələ bilər. Bu meyili reallaşdırmaq müəllimlərdən gərgin zəhmət tələb edir. Təəssüf ki, bəzi müəllimlər bu məsələyə olduqca formal yanaşırlar.

Hazırda bütün ölkəmizdə və hətta onun hüdudlarından çox-uzaqlarda belə məşhur olan rəssamlardan birini gəncliyində rəssamlıq məktəbinə qəbul etmək istəmişdilər. O deyir ki, o zaman orta məktəbi bitirərkən sağlamlıq haqqında aldığı arayışda gözləri "ne qodnı" qeyd edilmişdi. Buna görə də rəssamlıq məktəbinə yaxın buraxmırdılar. Gənc rəssam həyat yolunu qəti müəyyənləşdirdiyindən, hələ orta məktəbdə oxuyarkən seçdiyi rəssamlıq sənətinə ürəkdən bağlandığından, bu sənət haqqında nəzəri və praktik biliyini artırmağa ehtiyac duyduğundan başqa yərə üz tutmur, həkimlərin verdiyi arayışda "düzəliş" edib "ne" inkar şəkilsini pozmaqla vəziyyətini qaydaya salmağa məcbur olur. Beləliklə, onu rəssamlıq məktəbinə qəbul edirlər.

Göründüyü kimi, laqeydlik, yanlış istiqamət, yaradıcı gəncə formal münasibət gələcəyi necə böyük sənətkardan məhrum edə bilər! Məktəbdə belə istedadları tanımalı, onlara qayğı göstərməli və hər bir mənədən müdafiə etməlidirlər.

Ümumiyyətlə, bu cür gənclər başqa peşənin ardınca getsələr, axırı necə olar? Əgər gənc lazımi qabiliyyəti olmayan bir peşəni seçmişsə, onu heç bir zaman ləyaqətlə icra edə bilməyəcək, tezliklə xacələt çəkərək öz qabiliyyətsizliyini yəqin etməli olacaq və özünə deyəcəkdir ki, mən dünyada səmərəsiz məxluqam, cəmiyyətin öz arzularını həyata keçirməyi bacarmayan bir üzvüyəm.

Beləliklə, şagirdin yaradıcılıq meyili - yaradıcı təxəyyülü və yaradıcılıq sahəsinə düzgün istiqamətlənməsi bir-birinə yaxın, bir-birindən zəruri və məsuliyyətlidir. Pedaqoji kollektivlərin bu cəhəti nəzərə alınması xüsusi əhəmiyyətə malikdir.

ÖMRÜN ŞƏRƏFLİ İZLƏRİ

Görkəmli tarixçi-alim, tarix elmləri doktoru, professor, əməkdar elm xadimi, əməkdar müəllim İsaq Məmmədov müstəqil Azərbaycanın elmi potensialının zənginləşdirilməsində, kadr hazırlığında, milli dərsliklərin yaradılmasında əvəzsiz xidmətləri olan şəxsiyyətlərdəndir. O, 87 illik mənalı ömrünü Azərbaycan təhsilinin inkişafına həsr etmişdir.

Müstəqillik illərində təhsil islahatı başlarkən proqram və dərsliklərdə köklü məzmun dəyişiklikləri aparmaq ən aktual problemlərdən biri olmuşdu. Çünki 1998-ci ilədək ümumtəhsil məktəbləri ancaq 1993-1994-cü illərdə və daha əvvəllər çap olunmuş proqramlarla işləyirdi. Onların yeniləşdirilməsi günün zəruri tələblərindən idi. Bu işə təhsil quruculuğu ilə məşğul olan təcrübəli adamlar cəlb olundu. İsaq müəllim onların arasında öncül yerlərdən birində dururdu. O, müstəqil ölkənin ilk tarix proqramları və dərsliklərinin ərsəyə gətirilməsində yorulmadan çalışan cəfəkeş professor və dəyərli müəllimlərlə bir sırada idi. İnamlı demək olar ki, X-XI siniflər üçün "Azərbaycan tarixi" və "Ümumi tarix" proqramlarının hazırlanması əsasən İsaq Məmmədovun adı ilə bağlıdır. İlk tarix proqramlarının tərtibinə Azərbaycan MEA-nın müxbir üzvü Yaqub Mahmudov, akademik Vəli Əliyev, professor Süleyman Məmmədov, eləcə də professor İsaq Məmmədov cəlb olunmuşdular. Bu elə bir mərhələ idi ki, ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin göstərişi ilə 2000-ci ildən başlayaraq yeni dərsliklərin hazırlanması və nəşri sürətləndirilmişdi, yeni tarix proqramları əsasında milli orijinal dərsliklər ya-

zılırdı. Ulu önderimiz Heydər Əliyev Milli Elmlər Akademiyası rəhbərləri və üzvləri ilə görüş zamanı milli tariximizin yazılması və tədrisi sahəsində qarşıda duran vəzifələrdən danışarkən "İlk növbədə Azərbaycanın XIX-XX əsrlər tarixi yazılmalıdır" tapşırığını vermişdi. Az sonra milli ideologiya və müstəqil dövlətçilik prinsiplərinə cavab verən "Azərbaycan tarixi" (X-XI s.) dərsliklərinin nəşri və rus dilinə tərcüməsi başa çatdırıldı. Məhz bu həlledici məqamda XI sinifin "Azərbaycan tarixi" və "Ən yeni tarix" dərsliklərinin birinci müəllifliyi İsaq Məmmədova həvalə edildi. O, tarixçi alimlər Seyfəddin Qəndilov, Tahir Qaffarov, Xaqani Məmmədov, Şövkət Paşayeva, həmçinin məktəb müəllimləri Əkbər Qocayev, Murad Vəliyev, Şərqiyə Məmmədovanı ətrafına toplayaraq dərhal işə başladı və tezliklə tarixdə izi qalan ilk milli, orijinal tarix dərsliklərinin yaradılmasına nail oldu.

Doğru deyirlər ki, şəərəfli ömür yoluna malik olanlar dünyadan köçərkən də sanki özlərindən sonrakı nəsillər üçün yenidən doğulur, yüksək məhəbbət hissi, böyük hörmət və ehtiramla qəlblərdə yaşayırlar. Çox zəngin və şəərəfli həyat yolu keçən İsaq müəllim də məhz belə şəxslərdəndir.

İsaq Mustafa oğlu Məmmədov 1925-ci il mart ayının 24-də Qubadlı rayonunun Qaracalı kəndində anadan olmuşdur. Onun atası Mustafa kişi vilayətdə sayılan, çox müdrik, qorxmaz, sözübütöv, mərd və xeyirxah insan olmuşdu. O, rayonda bacarıqlı, işgüzar və qabiliyyətli təsərrüfatçı kimi şöhrət qazanmışdı. Təsəddüfi deyildir ki, xalq yazıçısı Əli Vəliyevin və yazıçı Famil

Süleymanovun əsərlərində o mərd və qoçaq şəxsiyyət kimi yada salınır. Lakin çox təəssüf ki, 40-e illərin sonu, 50-e illərin əvvəllərində o da ədalətsiz sovet repressiyasına məruz qaldı. Yalnız 1957-ci ildə bəraət qazandı.

1942-ci ildə orta təhsilini başa vuran İsaq Məmmədov ehtiyacə görə Şuşa şəhərində müəllimlik hüququ verən pedaqoji kursa göndərilmişdi. Oranı bitirdikdən sonra doğma kəndi Qaracallıdakı natamam orta məktəbdə müəllim və dərs hissə müdiri işləmişdir. Əvəzçiliklə kənd sovetinin katibi vəzifəsini də aparmışdı.

Ömrünün yetkinlik dövrünə qədəm qoyan İsaq müəllim 1941-1945-ci illər Böyük Vətən müharibəsi vaxtı müəllimliklə yanaşı, ietimai həyatda və təsərrüfat işlərində də fəal iştirak etmişdi. Məhz buna görə də, 1941-1945-ci illərdə "Əmək igidliyinə görə" medalı ilə təltif edilmişdi.

Elm və təhsilə sonsuz maraq İ.Məmmədovu 1944-cü ildə Bakı şəhərinə gətirib çıxarmışdı. O, Azərbaycan Dövlət Universitetinin tarix fakültəsinə daxil olub 1949-cu ildə oranı fərqlənmə diplomu ilə bitirmişdir. O universitetdə "Stalin təqaüdcüsü" olmuşdu. Universitetin Elmi Şurasının zəmanəti ilə aspiranturada saxlanılan İsaq müəllim 1949-1952-ci illərdə orada təhsilini davam etdirmişdi. 1952-1977-ci illərdə BDU-də assistent, müəllim, dosent və professor vəzifələrində çalışmışdır. Onun həyatının 30 ildən artıq bir dövrü BDU ilə bağlı olmuşdur. O, məhz burada elmi və pedaqoji cəhətdən püxtələşmişdir.

İ.Məmmədov bütün şüurlu həyatını Azərbaycanda ali təhsilin təşkilinə və inkişafına sərf etmiş, respublikamızın ali məktəblərində elmi-pedaqoji fəaliyyətini uğurla davam etdirmişdi. O, 1977-1978-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunda professor, 1978-1984-cü illərdə Naxçıvan Dövlət Pedaqoji İnstitutunda rektor, 1995-2005-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Neft

Akademiyasında kafedra müdiri işləmişdir. Naxçıvan Dövlət Pedaqoji İnstitutunun ali təhsil ocağı kimi formalaşması və inkişafında onun xidmətləri az olmamışdır. NDU-nin 25 illiyinə həsr olunmuş "Əsrin dördüdə biri" adlı kitabda deyildiyi kimi, Naxçıvan Dövlət Pedaqoji İnstitutu rektor İ.Məmmədovun dövründə əsl ali məktəb prinsiplərinə müvafiq şəkildə yenidən qurulmuşdur. Burada ali məktəbə məxsus strukturlar- Elmi Şuralar, ietimai təşkilatlar və daxili ixtisaslaşmalar aparılmışdır. İ.Məmmədovun rektor işlədiyi müddətdə 1500 yerlik tədris korpusu, tələbata müvafiq sosial obyektlər və müəllimlər üçün mikrorayonda 50 ailəlik 5 mərtəbəli yaşayış binası tikilib istifadəyə verilmiş, 9 mərtəbəli yeni tədris korpusunun inşasına başlanmış, institutda su təchizatı və istilik sistemi qaydaya salınmış, avtomat telefon stansiyası quraşdırılmış və b. obyektlər tikilib istifadəyə verilmişdir.

O, institutun professor-müəllim heyəti, ietimaiyyət və tələbə kontingenti arasında nüfuzlu, yüksək insani keyfiyyətlərə malik rəhbər kimi hörmət qazanmışdı. Bu illərdə institutun maddi-texniki bazası xeyli gücləndirilmiş, 70-ə qədər tədris-metodiki və elmi-tədqiqat laboratoriyası təşkil edilmişdi. Məhz bu nailiyyətlərinə görə institut 1981-ci ildə Respublika ali məktəbləri arasında Keçici Qırmızı Bayrağa layiq görülmüşdür. Yaradılmış əlverişli şərait NDU-də tədrisin, elmi-tədqiqat işlərinin, mədəni-kütləvi tədbirlərin daha da səmərəli təşkilinə öz müsbət təsirini göstərmiş, universitetin elmi mühitində əsaslı irəliləyişlər baş vermişdi. Eyni zamanda NDU-nun onlarea əməkdaşı namizədlik və doktorluq dissertasiyaları müdafiə edərək, müvafiq elmi adlar almış, keçmiş SSRİ-nin müxtəlif şəhərlərində keçirilən ümumittifaq və respublika səviyyəli elmi konfranslarda, simpoziumlarda müvəffəqiyyətə çıxış etmişlər. Bütün bu və digər uğurların qazanılmasında rektor kimi İ.Məmmədovun təşkilatçılıq bacarığının və ali

İlk tarix dərslərini təqdimatından sonra - 2001-ci il.
Təhsil naziri Misir Mərdanov (ortada), İsaq Məmmədov (sağdan birinci), prof. Tofiq Vəliyev, Rəhim Əliyev, dos. Nəcəf Nəcəfov, Əsgər Quliyev, Nəşriyyat direktoru Hikanat Hüseynov, baş inspektor Hüseyn Quliyev, müəllimlər Əkbər Qocayev, Hacı Əliyev, Şərqiyə Məmmədova və b.

məktəb işi sahəsindəki çoxillik təcrübəsinin mühüm rolu olmuşdur.

Ömrünü elmə, təhsilə, gənc nəslin təlim-tərbiyəsinə həsr edən İ.Məmmədov özü də görkəmli tədqiqatçı alimlərdəndir. O, 1955-ci ildə namizədlik və 1974-cü ildə doktorluq dissertasiyalarını müdafiə etmişdir. 1976-cı ildən professordur. 1970-80-ci illərdə dəfələrlə beynəlxalq, ümumittifaq və respublika elmi-nəzəri və praktik konfranslarda məruzələrlə çıxış etmişdir. O, 200-ə qədər monoqrafiya, dərslik, dərs vəsaiti, kitab və kitabçanın, elmi publisistik məqalənin, o cümlədən Azərbaycanda gənələr hərəkətinə həsr olunmuş "Qəhrəmanlıq tarixindən səhifələr", "Unudulmaz rəşadət", "İnqilabi ənənələr və gənclik", "Ənənələr tərbiyə edir" və s. kitabların müəllifidir.

Müstəqillik dövründə professor İ.Məmmədovun elmi yaradıcılıq fəaliyyəti daha məhsuldar olmuşdur. Onun "XX əsr. Ümumdünya tarixi proseslər", "Ümumdünya ictimai-siyasi proseslər. XX əsr", "Tələtimli illər" və b. kitabları da bu illərdə işıq üzü görmüşdür.

Saf məənəviyyəti ilə xalqımızın, millətimizin tərəqqisini arzulayan, təhsilimizin inkişafı üçün fədakarlıq göstərən İsaq müəllim müstəqilliyimizin bərpası, möhkəmləndirilməsi və inkişafı tarixinin tədqiqi və təbliğinin ön sıralarında getmişdir. ADNA-da onun rəhbərlik etdiyi "Tarix" kafedrasında On il (1995-2005- ci illərdə) müddətində Azərbaycan müstəqilliyinin bərpa olunması, möhkəmləndirilməsi və inkişafı (1991-2001-ci illər) elmi tədqiqat mövzusu üzərində işlənmişdi. Tədqiqatın ilk nəticələri də çap olunmuşdur. Tədqiqat işində istiqlalımızın Heydər Əliyev mərhələsinə xüsusi yer verilmişdir.

Öz vətəninin elmi potensialının güclənməsinə sevinən prof.İ.Məmmədov tarix üzrə elmi kadrların hazırlanması işində öz əməyini əsirgəməmişdir. O, 1956-1977- ci illərdə BDU-da aspiranturaya qəbul və namizədlik minimum intahını komissiya-

larının, 1978-1982-ci illərdə BDU-da, 1999-2002-ci illərdə Prezident yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasında, 2003-2006-cı illərdə Naxçıvan Dövlət Universiteti nəzdində tarix üzrə ixtisaslaşdırılmış müdafiə Şuralarının, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası A.A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutu nəzdində tarix elmləri doktoru və tarix elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunan dissertasiyaların müdafiəsini keçirən Dissertasiya Şurasının üzvü olmuşdur. Onun elmi rəhbərliyi ilə 15 elmlər namizədi hazırlanmışdır. Prof. İ.Məmmədov 20-ə yaxın namizədlik və doktorluq dissertasiyasının rəsmi opponenti olmuşdur. Onun elmi rəhbərliyi ilə 10 nəfər gənələr hərəkatına dair mövzuda namizədlik dissertasiyası müdafiə etmişdir. İsaq müəllim 1977-1984-cü illərdə keçmiş SSRİ Ali Təhsil Nazirliyi yanında gənclər hərəkatı problemləri üzrə elmi-metodik şuranın və münisiflər heyətinin üzvü olmuşdur.

1997-2006-cı illərdə İ.Məmmədov Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi nəzdində EMŞ-nin "Tarix" bölməsinə sədrlik etmişdir. Təhsil Nazirliyinin EMŞ-nin "Tarix" bölməsinin rəhbəri kimi, o, yeni tələblərə cavab verən proqramların, dərsliklərin, tədris-metodiki tövsiyələrin hazırlanib nəşr edilməsində çox zəhmət çəkmişdir. Ölkə təhsili üçün zəruri olan elmi, pedaqoji metodiki vəsaitlərin hamısı böyük və geniş sahəliyyətə malik olan bu şurada təsdiq olunurdu. Zəhmətkeş və məsuliyyətli rəhbər kimi İsaq müəllim, demək olar ki, onların hamısını oxuyurdu.

Bir haşiyə: V-XI siniflər üçün tarix proqramları çapa hazırlanırdı. Məsul adamların hamısı proqramın layihəsinə viza vermişdi. Nazirin imzasına getməliydə. İsaq müəllim narahatlıq keçirirdi. O qorxurdu ki, gözədən qaçan səhvlər olar. Ona görə də, isti yay günlərində layihəni yenidən oxudu, redaktə etdi və bir daha göstərdi ki, o, hər bir

Dərslik
Müəlliflər: İsaq Məmmədov, Tahir Qafarov
Xaqani Məmmədov, Səvda Süleymanova,
Murad Vəliyev, Şərqiyə Məmmədova,
Ağa Hüseynov, Əkbər Qocayev
Nəşriyyat: CASIOGLU
Nəşr ili: 2005
Çap vərəqi: 16

Dərslik
Müəlliflər: İsaq Məmmədov, Seyfəddin Qəndilov,
Tahir Qafarov, Səvda Süleymanova,
Əkbər Qocayev, Murad Vəliyev
Nəşriyyat: CASIOGLU
Nəşr ili: 2005
Çap vərəqi: 9

Dərslik
Müəlliflər: İsaq Məmmədov, Tahir Qafarov
Xaqani Məmmədov, Səvda Süleymanova,
Murad Vəliyev, Şərqiyə Məmmədova,
Ağa Hüseynov, Əkbər Qocayev
Nəşriyyat: CASIOGLU
Nəşr ili: 2005
Çap vərəqi: 16

Dərslik
Müəlliflər: İsaq Məmmədov, Seyfəddin Qəndilov,
Tahir Qafarov, Səvda Süleymanova,
Əkbər Qocayev, Murad Vəliyev
Nəşriyyat: CASIOGLU
Nəşr ili: 2005
Çap vərəqi: 9

vəsaitə necə məsuliyyətlə yanaşılmalıdır. Proqramı təhvil verəndə isə "Vəzifədə işləmək üçün görək zəhmətini əsirgəməyəsən, bir rəqəm, bir ad, bir tarix ən mükəmməl işə ləkə sala bilər", - kimi ağsaqqal tövsiyəsini verdi. O özlü, həqiqətən, bu sahədə həmya nümunə idi. Doğrudan da, "İnsanın əsl sifəti işlərdə özünü göstərir" (Feyerbax).

İsaq müəllim öz cəsarəti, dözümlüüyü, ağılı, düzgünlüyü ilə həyatda böyük yük daşıyırdı. O, cəmiyyət və insanlar naminə yaşayıb, yazıb-yaradırdı və hər yerdə eyni gərginliklə işləyirdi. O, xalqımızın tarixinin düzgün yazılması və gələcək nəsə ötürülməsi üçün həmkarlarına nümunə olan ciddi-cəhdlə çalışırdı.

İ.M.Məmmədov yuxarıda adı çəkilən ümumtəhsil məktəbləri üçün "Azərbaycan tarixi" və "Ünvanı tarix" fənləri üzrə proqram və dərsləklər hazırlayan qrupun üzvü kimi çox böyük təşkilatçılıq işi görmüş, məhz yuxusuz gecələr hesabına XI siniflər üçün "Azərbaycan tarixi" və "Ən yeni tarix" dərsləkləri ərsəyə gəlmişdir. V-XI siniflər üçün "Azərbaycan tarixi" proqramı üzərində fəda-karlıqla çalışan İsaq müəllim həmkarlarına səriştəli tövsiyələrini verirdi. Onun müdrikliyi hər an hiss olunurdu. Doğrudan da, "Dünyada heyrətedici qüvvələr çoxdur, lakin insandan güclüsü yoxdur" (Sokrat).

Təbiəti etibarilə çox sadə, təvazökar, ünsiyyətçi və ədalətli olan İsaq müəllimə hamı hörmət və ehtiramla yanaşırdı. O, rəhbər işçi kimi təbiiyində olan adamlara qarşı obyektivlik hissini həmişə qoruyurdu.

İsaq müəllim bir ziyalı, bir mütəxəssis alim, bir müəllim, bir elm təşkilatçısı olmaqla yanaşı, həm də əxlaqi-mənəvi cəhətdən saf insan kimi tanınırdı.

İsaq müəllimin qardaşı qızı, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin baş müəllimi Təranə Əzimovanın dediklərindən: "Mənə elə gəlir ki, tarixdə elə insanlar var ki, onların yeri həmişə görünəcək. Dün-

yalarını dəyişsə belə onlar haqqında xatirə həmişə kimlərinə qəlbində, ruhunda yaşayacaqdır. Ellərimiz, obalarımız həmişə ilahidən qismətinə düşən doğmalarıynan öyünüb. Doğma təbiət, doğma yurd-yuva, doğma insanlar. Qubadlının bu sarıdan bəxti gətirib. Qubadlıda bütün doğmalarıqlar Allah payıdır. Nəçə illərdi qaçqınlığa məhkum olmuş Qubadlı camaatını yaşadan, torpaq yangısının onları yandırıb-yaxmasına imkan verməyən, onlar üçün təsəlli olan da elə bu doğmalarıqlardır. Bu rayonun ziyalıları çoxdur. Onlardan biri kimi İsaq müəllimi tanıyanlar onu istedadlı, ötkəm olduğu qədər mülayim, sadə, cəfəkeş tarixçi-öz peşəsinə daim sadiq, böyük müəllim və ustad alim, xeyirxah insan kimi qiymətləndirirlər. O, elmi-pedaqoji fəaliyyəti ilə, dərsləklər, monoqrafıya və elmi məqalələri ilə, doğma tariximizin gənc nəsəl tərəfindən dərinləndirən mənim-səməsinə kömək etmişdir. O, öz davranışıyla, insanlarla ünsiyyəti ilə əsl ziyalı nümunəsi idi. O bütün ömrü boyu şərafətlə yaşamış, öz nüfuz və ləyaqətini qorumuşdur".

İsaq müəllim çox həssas və kövrək insan idi. O, onu əhatə edənlərin kədərinə qəlbən kədərlənər, sevincinə ürəkdən sevinirdi. Yeri gəldikdə ona müraciət edənlərə maddi və mənəvi yardım göstərməkdən yorulmurdu. İsaq müəllim dostluqda sədaqətli, təmənnaş, ailəcanlı bir insan idi. O, hər yerdə ona tapşırılan vəzifənin öhdəsindən layiqincə gəlir, alınacaq, üzünə bə vətəndaş kimi respublikamızın ictimai həyatında yorulmadan çalışırdı. O, el ağsaqqalı, səmimi dost, gözəl ailə başçısı idi. Onun həyat yoldaşı, pedaqogika üzrə elmlər doktoru Ləzifə xanım Qasimovaya münasibəti əsl azərbaycanlı kişilərə xas olan ləyaqətin təcəssümü idi. Onun son dəqiqələrə qədər həvəslə işləməsində Ləzifə xanımın xüsusi rolu olmuşdur. Gözü-könlü tox, yüksək intellektual səviyyəyə malik olan Ləzifə xanım həmişə İsaq müəllimə dayaqlı olmuş, ona ruh

vermişdir. Onlar məclislərə qoşa gedərdilər, bütün hərəkətləri ilə gənclərə nümunə idilər.

Prof. İ.Məmmədovun tərbiyə edib böyütdüyü oğlu Çingiz Məmmədov da onun peşəsinə layiqincə davam etdirir. O, tarix elmləri namizədidir, Prezident yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının dosentidir.

İ.Məmmədovun əməyi dövlətimiz tərəfindən layiqincə qiymətləndirilmişdir. O, 1964-cü ildə Respublika mədəniyyətinin və təhsilin inkişafında böyük xidmətlərinə görə Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fəxri Fərmanı ilə mükəfətləndirilmiş, "Əməkdar elm xadimi", "Qabaqcıl ali məktəb işçisi", "Əməkdar müəllim" fəxri adlarına layiq görülmüşdür.

Möhtəram Prezidentimiz İlham Əliyevin 2007-ci il 31 may tarixli sərəncamı ilə prof. İsaq Məmmədov təhsilin inkişafında böyük xidmətlərinə görə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdünə layiq görülmüşdür.

İsaq müəllim ömrünün sonuna qədər Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyasında elmi fəaliyyətini davam etdirmişdir. O, uzun illər fəaliyyət göstərdiyi bu təhsil ocağında dərin hörmətə malik idi. O hamı tərəfindən əsl professor, müdrik ağsaqqal, nəcib ziyalı kimi sevilirdi.

İsaq müəllim hər bir işə böyüklüyündən, kiçikliyindən asılı olmayaraq çox vic-

danla yanaşırdı. Ona görə də, həmişə uğurlu nəticələr alırdı. Doğrudan da, "Böyük işlər görmək üçün elə yaşamağın ki, sanki heç vaxt ölməyəcəksən" (L. Vovenarq).

Yazılarında dediyi sözlər öz əksini onun əməli işlərində də tapırdı. Ona baxanlar istər-istəməz düşündülər: Bax yaşlaşanda belə yaşlaşmışsan, özünü də belə saxlamışsan! İntizamlı, səliqəli, yerləş-duruşu yerində, əzəmətli sima! O, hamının qəlbində belə qalmışdır. Bütün bunlar onu ölkə miqyasında da nüfuzlu etmişdir.

Doğrudan da, böyük alimlər haqqında yazmaq, həmişə çətinidir. Anri Berqsonun dediyi kimi, "böyük alim haqqında nəşə demək üçün onunla qəlbən ən dərin güşəsindən qaynaqlanan emosiyalar sahəsində bir olmaq lazımdır. Bu "güşə" Allaha aparan yolun astanasındadır. Ora hər düşünən kəsin "əli çatmaz".

Həyat tərzi çox sadə olan İsaq müəllim həyatda aza qanc olan, halal yaşayan insan idi. O bildirdi ki, halal ömrü yolu, insana təmiz, şöhrətli ad qazandırır.

El üçün yaşayıb-yaradan böyük insanların isti xatirələri onu sevənlərin ürəyində əbədi yurd salır. İsaq müəllim də belə insanlardan idi.

Allah sənə rəhmət eləsin, İsaq müəllim.

Rəhim Əliyev
ADPU-nun "Azərbaycan tarixi" kafedrasının professoru

Nəcəf Nəcəfov
ADPU-nun "Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi" kafedrasının dosenti, əməkdar müəllim